

LES 1 - DE ZIN VAN HET GEBEUREN

Dat er op aarde op het ogenblik zeer veel verandert, weet iedereen. Het waarom zal de meeste minder duidelijk zijn. De totale samenhangen ontgaan over het algemeen de mens, indien hij geen bijzondere geestelijke inwijding of een bijzonder geestelijk inzicht heeft verkregen.

Als wij vanuit het menselijk denken de wereldproblemen benaderen, dan doen zij zich overweldigend en uitermate belangwekkend en belangrijk voor. Als wij ditzelfde doen vanuit een geestelijk standpunt, dan is er reeds een zekere verandering van waarden waarneembaar. Trachten wij vanuit het totaal (dus vanuit het kosmisch bestaan) het wereldgebeuren te benaderen, dan blijkt dat alles, wat er in deze dagen gebeurt, deel is van een grotere en langere ontwikkeling; en dat deze ontwikkeling voor de eenling een zeer bepaalde zin heeft. Op het gevaar af dat u meent dat ik bekende materie aansnijd, wil ik dit punt daarom allereerst vanuit kosmische zin beschouwen en formuleren.

God is. God is buiten ruimte, buiten tijd. Hij is eeuwig. Zijn schepping is voor Hem de directe uiting van Zijn wezen. Het is dus Zijn wereld, beantwoordend aan de eigenschappen van Zijn wezen. Het is duidelijk dat buiten ruimte en tijd ideeën als bewustwording, evolutie en ontwikkeling niet kunnen bestaan. Het is daar: iets is of iets bestaat niet. God ziet in alles de volmaaktheid.

De volmaaktheid van ons wezen is onze innerlijke werkelijkheid. Achter deze innerlijke werkelijkheid ligt dan voor ons het proces der realisatie, waardoor wij langzaam maar zeker groeien naar het begrip van ons eigen wezen en ten slotte ook naar de interrelatie tussen dit wezen en al het overige dat in de eeuwigheid aanwezig is.

Dit lijkt een zeer ingewikkeld iets. Maar indien wij vanuit de volmaaktheid zouden schouwen naar het gebeuren, dan is het dus slechts een openbaring van het bestaande. En dat lijkt mij juist in deze tijd, die menselijk gezien zo grote veranderingen met zich brengt, zeer belangrijk. Er is geen sprake van iets nieuws of van een vernieuwing. Er is slechts een andere openbaring van het Zijnde.

Een tweede punt, dat wij vanuit hetzelfde standpunt kunnen bezien, hangt samen met het voor u algemeen bekende begrip van reïncarnatie.

Reïncarnatie is het hernieuwd leven op aarde. Maar wat is de zin van die reïncarnatie? Kennelijk een scholing. Iemand, die op een gegeven ogenblik op aarde leeft en daarbij de voor hen bestaande mogelijkheden niet weet uit te buiten, niet weet te komen tot een verdieping van zijn innerlijk besef en tot een juistere houding tegenover al datgene, wat rond hem bestaat, zal - herboren - met dezelfde problemen moeten worstelen, totdat hij slaagt.

Het is duidelijk dat het menselijk bestaan zo rijk is, dat haast niemand in een enkel leven een voldoende begrip en bereiking weet te verwerven om zich aan de noodzaak van het stoffelijk mens-zijn geheel en al te kunnen onttrekken. Degenen, die nu op aarde leven, zullen dus voor een groot gedeelte gereïncarneerde zielen zijn. En dezen hebben in het verleden dus hun eigen problemen moeten oplossen. Ze zijn daarin niet of slechts ten dele geslaagd. Terugkerend in de wereld is voor hen het oplossen van een opgave, die eens niet kon worden volbracht, noodzakelijk geworden. Dat is de stimulans, de drijfveer. Slagen ze er ook nu niet in, dan zullen ze weer incarneren. En daarom zeggen wij:

Directe reïncarnatie is alleen voor de bewuste mogelijk. Naarmate men een groter aantal vaste begrippen en waarden in zich draagt, zal de incarnatietijd langer zijn. Iemand, die in dit leven eigenlijk geen vorming heeft ondergaan, kan reeds na 7 tot 50 jaren ongeveer weer op aarde verschijnen.

Ik heb hiermede al iets van de zin van deze tijd aangestipt. De problemen uit het verleden en het heden hebben ongeacht de schijnbare verschillen een grote overeenkomst. Eens was het

probleem om een menselijke broederschap te vinden. Het vinden van een gezamenlijke houding t.a.v. het Goddelijke en een algemene erkenning van bepaalde kosmische en goddelijke wetten. Men is niet geslaagd. Dan zal diezelfde opgave in deze tijd een allereerste rol spelen. En ofschoon niet een ieder, die op het ogenblik op aarde is - dat is duidelijk - uit Egypte kan stammen, zou ik dit land en enkele verhalen daarover als voorbeeld willen nemen.

In Egypte is het meest bekende verhaal wel de confrontatiepolitiek van Mozes t.a.v. de Farao. (U ziet, ik prefereer de moderne formulering.) Mozes vraagt 7 maal: "Laat mijn volk gaan." Elke keer zegt Farao: "Neen"; en er komt een plaag. Die plagen nemen in intensiteit toe. De laatste ervan is rampzalig: het sterven van al wat eerstgeboren is in het land van Egypte.

In deze tijd wordt diezelfde vraag gesteld. Er is nu misschien geen Mozes, omdat er ook geen Farao is. Maar er is een wereldgezag; en dit wereldgezag wordt geconfronteerd met een geestelijk gezag. Het geestelijk gezag, dat - let wel - niet godsdienstig of wetgevend is, maar berust op de innerlijke vrijheid van de mens, stelt telkenmale weer de eis: laat mijn volk gaan. De maatschappij antwoordt hierop steeds weer met een: dat is onmogelijk. En juist dit ontkennen van de mogelijkheid dat persoonlijke vrijheid (geestelijke maar ook lichamelijke persoonlijke vrijheid) bestaanbaar is in de hedendaagse wereld, voert tot de vele conflicten, die in de komende tijd zullen optreden en die voor een groot gedeelte reeds in verschijning zijn getreden. Hier is die incarnatiekwesitie dus eigenlijk wel zeer belangrijk.

Het is opvallend, dat een groot aantal van de thans regerende incarnaties zijn uit de grote rijken van Peru en Mexico en uit de toch ook zeer belangrijke Egyptische, Babylonische en Indische dynastieën. Wij hebben dus te maken met het verleden, dat zijn besef van heerschappij en binding wil uitdrukken in de wereld. We hebben daartegenover staan: het groeiend bewustzijn, dat een persoonlijke vrijheid noodzakelijk is. Dit conflict zal juist daar, waar de mensen geschillen veroorzaken één van de hoofdrollen spelen.

Naast deze kwesitie van incarnatie zijn er natuurlijk ook andere elementen. U hebt meer dan voldoende gehoord - naar ik aanneem - over de verschillende cycli, die van uit de kosmos (uit sferen en stralen) de aarde bereiken. Maar velen zien deze dingen als veroorzakers van het gebeuren; en dat is niet waar.

Er is een kracht aanwezig, b.v. elektriciteit. U kunt die gebruiken om licht te ontsteken. We kunnen haar ook gebruiken om een elektrische stoel in werking te stellen. Het is de mens, die de cyclische verschijnselen moet verwerken. En zo ziet u reeds in het eerste deel van dit betoog, dat je als mens eigenlijk direct bent betrokken bij een veel groter kosmisch gebeuren; en dat de fase, die op het ogenblik op deze wereld kenbaar wordt, eigenlijk een herhaling is van bepaalde krachten en noodzaken uit het verleden.

Nu is er een tweede element, dat in deze dagen een heel grote rol is gaan spelen. Doordat er een gebrek aan persoonlijke geestelijke binding is ontstaan, is voor velen het incarnatietempo aanmerkelijk versneld. Er is geen vast geloof, geen vaste overtuiging. Er is zelfs geen vaste waarde van kwaad- of goedwillendheid. Er is een *laissez faire*, een zich laten drijven door de omstandigheden, een wat schaapachtig volgen van de leiders, waardoor het ego van de mens het leven kan verlaten, zonder daaruit voor zich eerst conclusies te moeten trekken. Dat betekent dat voor velen de reïncarnatietijd op het ogenblik op rond 50 jaar wordt gesteld. Daarnaast incarneren nu ook uit het dierenrijk vele zielen in de mensheid, omdat die een overmatige mogelijkheid tot incarnatie biedt en er dus een restant overblijft dat door de minst bewuste entiteiten kan worden gebruikt om in menselijke gedaante op de wereld te komen.

Wat moeten wij dan van dit alles denken?

In de eerste plaats dit: De tijd van vandaag is gelijktijdig een afrekening en een mogelijkheid tot een nieuw begin.

In de tweede plaats: Ongeacht kosmische en andere invloeden is het de mens, die bepaalt hoe deze krachten en invloeden op aarde tot uiting komen. Het is de mensheid en het gemeenschappelijk besef van de mensheid die bepalend zijn voor het gebeuren. De invloeden zijn daarbij eigenlijk secundair.

In de derde plaats: Juist omdat het verleden, dat zich nu doet gelden, voor een groot gedeelte georiënteerd is geweest op de magie, op de wereld van het occulte en het paranormale, terwijl de huidige wereld op de wetenschap is gegrondvest, zal er tussen de vroegere tovenarij, de magie van de priesters, de bezetenheid door tempelgeheimen en de hedendaagse tendensen van het z.g. redelijk denken en leven een grote overeenstemming bestaan.

In de vierde plaats: De oplossing van de problemen van deze tijd kan alleen geschieden volgens de waarden, die reeds in het verleden als noodzakelijk werden erkend.

Nu wij vanuit het kosmische hebben getracht de zaak te benaderen, moeten wij dit ook doen vanuit het geestelijke: het bestaan, dat nog een incarnatiemogelijkheid in zich draagt.

Voor de geest is de wereld opgebouwd uit harmonieën en disharmonieën. Elke harmonie, waarvoor geen bepaalde nadere kwalificatie noodzakelijk is (alleen harmonie dus) is voor de geest aanvaardbaar, begerenswaard en een kracht die moet worden bevorderd. Elke disharmonie, ongeacht om welke redenen en motiveringen zij bestaat, is voor de geest niet aanvaardbaar. Deze geest n.l. heeft behoefte aan een stabilisatie van de wereld, omdat zij hiermede voor zich een stabilisatie tegenover de wereld bereikt. Wanneer die wereld haar harmonieën en disharmonieën blijft voortzetten, zal een geest die incarneert komen te staan voor vele nieuwe problemen. Haar contacten met de mensheid zullen vele verwarrende invloeden ontvangen. Er zullen elementen in zijn, welke die geest niet meer kan begrijpen. Dat zij dit tracht te voorkomen, is - zou ik zeggen - zeer aanvaardbaar. Want voor haar is de bewustwording nog verbonden met de menselijke en de stoffelijke wereld.

Om deze binding voor zich op de juiste wijze tot stand te brengen, probeert zij overal in te grijpen waar een disharmonie is. Eerst zal zij dit natuurlijk doen op haar eigen terrein. Zij tracht de voor haar z.g. kwade machten (de disharmonische factoren) uit te bannen. Daarnaast tracht ze op aarde de disharmonische gebeurtenissen in betekenis te doen verminderen. En aangezien voor haar de harmonie niet is gelegen in het gebeuren maar in de innerlijke toestand van de mens, in het menselijk denken en het gemeenschappelijk bewustzijn van de mensheid, zal zij in vele gevallen het gebeuren trachten te beïnvloeden, opdat er in de mens een toestand ontstaat, die zij als harmonie kan erkennen.

Ook u bent geest. Ook voor u gelden - al bent u er zich niet van bewust - de noodzaken tot realisatie en bewustwording. Ook voor u is het nodig een conclusie te trekken uit uw eigen bestaan en te komen tot een erkenning omtrent het eigen ego. U zult dus zonder het te weten in vele gevallen meewerken aan dergelijke geestelijke impulsen. Hierin ligt echter een groot gevaar.

De geest tracht de gedachtewereld van de mens te vormen. Maar de gedachtewereld is nog lang niet altijd de dadenwereld. Er zijn mensen, die hun gehele leven wijden aan de vrede en daarom hun hele leven strijden. Dat hier dus een verschil ligt tussen de stoffelijke praktijken en de geestelijke intentie en mogelijkheid, kan niet worden ontkend.

Voor u betekent dit dat uw innerlijke gevoelens en reacties vaak beter passen bij de werkelijkheid, zoals de geest die ziet dan bij de uiterlijkheden. Daar, waar in uw eigen wezen een overeenstemming tussen denken en daad bestaat, daar is voor de geest de harmonie volledig uitgedrukt. Ze is het ermee eens; ze is er gelukkig mee. Daar, waar u het goede denkt maar het verkeerde doet (een toestand, die op aarde veelvuldig wordt aangetroffen), zien wij dat de mens gelijktijdig zichzelf a.h.w. vormt voor een volgende incarnatie (want zijn gedachteleven is immers vormend voor zijn bewustzijn), terwijl hij in de stof voor zich disharmonieën schept en daardoor dus voor de volgende incarnatie ook bepaalde proeven en problemen doet ontstaan. Dit is een kwestie, die voor de geest misschien niet zo belangrijk is. De menselijke geest echter heeft daarmee wel onmiddellijk te maken. Zolang er tussen uw daden en gedachten een te groot hiaat bestaat, zult u niet gelukkig zijn.

Ten laatste dit: De geest ziet harmonieën en disharmonieën. Maar zij ziet ze niet alleen in de eenling. Voor haar is het totaal van de mensheid een geheel, dat in een aantal delen kan uiteenvallen. Denkt u aan rassen en dergelijke groeperingen. Voor haar is het dus belangrijk dat het denken van allen harmonisch wordt. En daarin vergist ze zich wel eens. Zij kan een gelijke denkwijze bij twee verschillende rassen als, harmonie zien, terwijl beide zich op een

soort rassensuprematie beroepen en dus t.o.v. elkaar in de praktijk vernietigend en dus disharmonisch werken. Er zijn grotere en bewustere geestelijke krachten, die hier dan nog wel de nodige leiding geven. Een van de meest bekende is de Witte Broederschap, die zowel in de stof als praktisch in alle sferen leden telt. De andere zijn minder bekend, zoals de Orde van de Ster, de z.g. Broederschap van het dubbele Kruis, die zich op een andere wijze bezighouden met de mensheid.

Het lot van de mensheid wordt gestimuleerd door de geest. Maar de geest baseert zich op het erkende denken en de daarin optredende harmonieën.

Dan komen wij nu aan het derde deel van deze les: de mens zelf.

U kunt zeggen: Ik besta als eenling. Dit is maar ten dele waar. Als eenling kunt u alleen bestaan dankzij, door middel van en gevormd door uw omgeving. Dat wil dus zeggen, dat er naast een persoonlijk lot een gemeenschappelijk lot bestaat, dat hele volkeren, ja, desnoods de gehele mensheid kan omvatten. De waarden, die hierin zijn gelegen, treffen we aan in wat wij noemen het bovenbewustzijn: het gemeenschappelijk denken. Dit is een reservoir van krachten en ideeën, waaruit een ieder op zijn beurt put. De een uitvoeriger, de ander minder uitvoerig. Kunt u als persoon, als "ik"-heid het geheel van die invloeden in uw eigen leven inpassen en desondanks harmonisch blijven, dan heeft u in de bewustwording een stap vooruit gedaan. Maar u bent ook voor de wereld belangrijk. U geeft een zekere integratie van waarden, die tot uiting kan komen in filosofische ontdekkingen maar ook in natuurkundige en biologische vondsten. Het kan een groter begrip maar ook een groter technisch kunnen voor anderen mogelijk maken.

De meest belangrijke punten zijn als volgt samen te vatten:

1. De eenling bestaat, zoals hij nu op aarde is, alleen krachtens zijn omgeving.
2. Er is geen persoonlijke bewustwording mogelijk, zonder dat deze mede als mogelijkheid in het milieu ligt.
3. Een beheersing van het milieu is alleen dan mogelijk, indien men met het totale denken van dit milieu een voldoende harmonie heeft.
4. Tegen elke redelijke en stoffelijke maatstaf in zal die beheersing mogelijk blijken en zal de harmonie gehandhaafd blijven ondanks alle stoffelijke strijdigheden.
5. In de schijnbare redelijkheid van het menselijk bestaan worden vanuit het bovenbewustzijn vele niet - redelijke factoren geprojecteerd. Het zijn deze niet-redelijke factoren, die vaak bepalend zijn voor de handelwijze van de mens en vooral voor de reacties van grote groepen mensen ten opzichte van elkaar.

Met deze punten heb ik natuurlijk nog niet de kwestie van de kosmische invloed aangeroerd, zoals de mens die ondergaat. Maar de mens is zich daarvan meestal niet bewust. Wanneer een kosmische of geestelijke werking van hoge orde de aarde beroert, zal deze zich het eerst manifesteren in het gemeenschappelijk bewustzijn. Zij zal binnen dit bewustzijn door een ieder in diens eigen termen worden vertaald. Het resultaat is, dat de mens vaak een gevoel van of een streven naar harmonie kent, die teniet wordt gedaan door zijn tegenstrijdige interpretaties ervan.

En nu een ogenblikje naar de wereld van vandaag.

We hebben u al gezegd, dat dit verenigingsjaar vele revoluties kent en dat de neiging tot onredelijkheid en dictatuur praktisch overal zal toenemen. Het zal u duidelijk zijn, dat dit ergens in het bovenbewustzijn van de mens moet zijn vastgelegd. De oorzaak ervan is een grote reeks kosmische en geestelijke invloeden, die in zeer korte tijd en met grote intensiteit deze wereld hebben beroerd. Men kan dit omschrijven als een soort gistingsproces.

Het denken is veranderd. Ook uw eigen denken, uw gevoelsreacties hebben in de laatste tijd een verandering ondergaan. Omdat deze algemeen is, wordt ze meestal niet zo duidelijk beseft en erkend. Maar de praktijk (de dadenwereld) heeft deze gisting niet direct overgenomen. Er ontstaat dus een toenemende tegenstrijdigheid tussen de praktijk a.h.w. en de innerlijke waarheid, of zelfs maar de theorie zoals men zich die innerlijk voorstelt.

Het feit, dat men oude waarden tracht te hanteren en daar, waar ze niet meer bruikbaar zijn te vernieuwen, moet leiden tot grote verschillen en onregelmatigheden.

Indien u b.v. denkt aan de nu algemeen interessant geachte vraag: Hoe gaat het met onze vriend Soekarno? dan denkt men onwillekeurig aan een tot uiting komen van iets, dat reeds lang aanwezig was. Toch is dat niet helemaal waar. Wat in het volk aanwezig is, is veel meer een gelatenheid; en deze heeft juist bij het eenvoudige volk de honger naar kennis aangemoedigd. Dat wil dus zeggen, dat het gehele volk van Indonesië een betrekkelijk snelle omwenteling doormaakt, waarbij het eigen standpunt t.a.v. de overige wereld misschien nog wel niet een reële is, naar toch reëler kan worden. Het isolement van de massa is verbroken, terwijl gelijktijdig in Indonesië de armoede en de problemen van die massa zijn toegenomen. Dit geldt voor bijna het gehele volk.

Wat u op het ogenblik ziet, is eerder een strijd om de macht, waaraan het volk geen deel heeft. Wij mogen ons dus niet gaan bezighouden met de vraag: Zal Soekarno het houden of niet? Zeer waarschijnlijk houdt hij het ten slotte wel, want iedereen hijst altijd graag de vlag in top; en Soekarno is op het ogenblik de emotionele vlag van Indonesië.

Maar wat is de achtergrond? Wat zal deze omwenteling in het volk gaan betekenen?

In de eerste plaats een meer algemene realisatie van de werkelijke betekenis der omstandigheden. De omkoperij, als iets normaal aanvaard, wordt met wat andere ogen bezien. Het machtsmisbruik - eens aanvaard zoals men rampokkers en andere ongelukken en natuurrampen accepteerde wekt nu een zekere tegenzin. Het volk krijgt dus meer besef van zijn mogelijkheden en gelijktijdig zal het deze mede richten op eigen behoeften en omstandigheden. Dit is dan in Indonesië.

Maar de emotionele waarde, waarmee men de laatste tijd vertrouwd is geraakt - en dit is grotendeels te wijten aan de veranderingen die men doormaakte tijdens de Japanse bezetting - laten nog niet toe dat hier eenvoudig vrijheid ontstaat. Wat er tot stand komt, is een verplaatsing van de politieke en nationaal gerichte gevoelens naar de religieuze of politiek-religieuze groeperingen en gevoelens. Wij moeten dus rekening houden met het optreden van de Islám als een strijdbaar macht in Indonesië dan tot nu toe en ook met meer directe conflicten tussen de verschillende godsdiensten. We moeten vooral ook rekening houden met een falen van samenwerkingen, die op een compromis waren gebaseerd en tot nu toe hanteerbaar bleken. Ik werk dit voorbeeld voor u uit, omdat het recent is.

Maar laten wij nu het toneel verleggen naar Nederland. In het Nederlandse volk zijn er een groot aantal factoren aanwezig, die buitengewoon belangrijk zijn. Je zou het oppervlakkig bezien misschien niet zo zeggen, maar de doorsnee-Nederlander heeft een gevoel voor recht en een gevoel voor de naaste. Hij heeft besef van het begrip vrijheid, ook al brengt hij dit niet in praktijk. En daarnaast heeft hij een gezonde eerbied voor prestatie.

Nu is op het ogenblik in Nederland het systeem daartegen gericht. Dat heeft niets met de politiek te maken. Het heeft eerder te maken met de wanhopige pogingen van Nederland om in de wereld een belangrijkheid te bereiken, groter dan door de eigen mogelijkheden gerechtvaardigd is.

Het is de opschepperij, die ook zo menige Nederlander op een zeer decante manier pleegt eigen te zijn. Nu is dit alles in strijd met de directe verlangens van het volk. En dan denk ik niet alleen aan uw belastingmaatregelen, die misschien niet zo ingrijpend en belangrijk zullen zijn als menigeen denkt. Ik denk hier eerder aan het systeem, waardoor meer en meer elk ikje met zijn persoonlijke mogelijkheden en rechten onderdanig wordt gemaakt aan iets, wat men het gemeenschappelijk belang noemt, maar wat door de meeste niet meer als zodanig wordt beschouwd. Hier krijgen we dus ook een revolutie.

Hoe kan die revolutie zich uiten? Wij zien bij de gewone mensen in Nederland - enkele kleine groepen uitgezonderd - een veel grotere tolerantie tegenover andersdenkenden en mensen van een ander ras dan wij ons eigenlijk zouden kunnen voorstellen. Er zijn gedachtewisselingen mogelijk geworden tussen mensen van een ander ras of van een ander geloof waar we een 30 à 40 jaar geleden absoluut geen contact, ja, zelfs alleen vijandigheid zouden hebben aangetroffen. In Nederland is dus ook sprake van een leren. En dat leren is

door de omstandigheden in de richting gedrongen van een "zorg voor jezelf". Maar dat "zorg voor jezelf" gaat gepaard met een poging om ook een ander aan zijn recht te helpen, om ook een ander zijn vrijheid dan toch maar te gunnen. Het resultaat is, dat er evenals in Indonesië een groot verschil bestaat tussen de uiterlijke maatschappelijke vorm en de daarin plaatsvindende innerlijke ontwikkeling. En zoals dit in Indonesië tot een wonderlijke revolutie aanleiding zal zijn, zo mogen wij ook in Nederland rekenen op een soort revolutie. Wij moeten in de komende paar jaren rekenen op ontstellende wijzigingen in het volksgevoel en het volksoptreden.

Geestelijk is de achtergrond van dit alles gunstig en belangrijk. Wanneer men door de uiterlijkheid heen toch kan komen tot een zekere harmonie en vervolgens deze harmonische denkwijze langzaam maar zeker gaat omzetten in een praktijk, die niet is gebaseerd op geweld (het meer primitieve) maar die is gebaseerd op een eerlijk pogen om metterdaad een vrijheid te bereiken zonder een ander te schaden, dan moeten wij spreken van een bewustwording, die problemen uit vele incarnaties oplost.

Interessant is dit alles zeker. Belangwekkend wordt het eerst als wij dit in verband met de gehele wereld beschouwen. Schijnbaar is er sprake van een grotere integratie. Men gaat elkaar meer als gelijkwaardig erkennen en behandelen. Er is een einde gekomen - zoals men zegt - aan het kolonialisme. Dat is natuurlijk niet helemaal waar, maar de mentaliteit is in ieder geval gericht tegen dit regeren en uitbuiten van minderwaardige of schijnbaar minderwaardige beschavingen. In feite zal de eerste reactie hierop zijn: een veel scherpere formulering van het groepsbewustzijn per ras, per groep, per natie. Wij moeten dus rekening houden met een groeiend isolationisme van de verschillende rassen en staten.

Het is misschien jammer dat ideeën, zoals een absoluut verenigd Europa, daarbij op het ogenblik op de achtergrond raken. Maar ook dit is goed, want in dit geheel komt een "ik"-erkenning tot uiting. Je moet een zeker respect voor jezelf hebben om jezelf in waarheid te kunnen aanvaarden en erkennen. Een heel groot deel der wereldbevolking had deze waardering voor zichzelf in feite niet. Nu kan zij haar gewinnen; en dat is de eerste eerlijke confrontatie met je eigen persoonlijkheid en wezen als volk, als ras, als mens; en daarbij de eerste mogelijkheid voor deze volkeren om een harmonie te winnen in positieve zin en niet slechts in negatieve zin door daadloosheid.

Uit dit alles zijn enkele conclusies te trekken voor het meer alledaagse gedrag, het meer praktische leven van de mens in deze dagen. Ik wil ook deze puntsgewijs aanduiden.

- a. Besef, dat strijdigheid tussen denken en daad een groter nadeel is voor mens en mensheid dan een schijnbaar niet geheel harmoniëren met de geldende stellingen van gedachte én daad.
- b. Realiseer u, dat de plaatsvindende processen van omwenteling en verandering ten doel hebben het persoonlijk besef van eigen waarde en betekenis bij de eenling en bij delen der mensheid te vergroten. Wees daarom niet bang voor de persoonlijke en misschien agressieve en luidruchtige uitingen van andere personen, volkeren of rassen. Beschouw ze als een noodzakelijk deel in de ontwikkeling.
- c. Probeer u niet te veel te haasten om de wereld of uzelf plotseling volmaakt te maken. De neiging tot perfectionisme en overheersing, juist uit die zelferkenning ontstaan, zal zich in vele gevallen laten gelden. Bedenk, dat u veel tijd hebt, want dit moment van bestaan is er maar één in een reeks, waarvan u het aantal ten hoogste door uw eigen innerlijke prestaties bepaalt.
- d. Het heeft geen zin boos te zijn op anderen, omdat zij aan hun aard of persoonlijk besef gevolg geven. Het heeft wel zin voor uzelf een groepering of een contact te zoeken, waarin een zo groot mogelijke harmonie denkbaar is. Deze harmonie mag niet alleen bestaan uit woorden of uit gedachten. Zij moet ook metterdaad tot uiting komen, zodat men niet alleen dezelfde gedachten deelt, maar met een zekere gemoedelijkheid, gezelligheid en onderling begrip ook elkaar in de meer wereldse zaken kan benaderen.
- e. Daar het magisch element uit het verleden via de incarnatie trappen in het heden een zeer grote invloed heeft, is het goed u te realiseren, dat zoals eens ook nu veel van hetgeen

vaststaat en zeker wordt genoemd eigenlijk bijgeloof is. Dat veel van hetgeen men nu als noodzakelijk geheim beschouwt in feite de verhulling is van onvermogen of onbelangrijkheid. Laat u daarom door deze stelling van zekerheden, door het spreken over diepe geheimen dus niet misleiden. Alleen de feiten en de feitelijke harmonie tellen.

- f. Ga in uw denken en uw geestelijk streven niet uit van een beïnvloeding door b.v. alleen gedachtekracht. Ga uit van een persoonlijk en zo volledig mogelijke beïnvloeding van en harmonie met uw milieu door een samenvoegen van daad en denken. Vermijd in deze dagen alle uitzenden van gedachtekracht, dat niet direct voor u praktische mogelijkheden in eigen leven en materie biedt.

(Misschien dat ik dit laatste punt nog even mag verhelderen.)

Alles, wat men als gedachte uitzendt, is een vormende kracht, een invloed in het totaal bewustzijn van de mensheid. Dat is waar. Maar wanneer wij een gedachte uitzenden, die wij niet kunnen verwezenlijken, dan bestaat zij niet als een reëel feit in het gemeenschappelijk bewustzijn. Zij bestaat als een droombeeld, als een illusie of een ideaal. Deze dingen kunnen wel wat goeds uithalen, maar zo dragen te veel een element van onwerkelijkheid in zich.

Iemand, die wereldvrede uitzendt en vervolgens ruzie maakt met zijn huisgenoten, heeft kennelijk een illusie uitgezonden. En wanneer hij zich weer concentreert op wereldvrede, zal dat feit in de krachten, die hij uitzendt - ongeacht zijn mooie formulering - een rol spelen. Daarom is het dus zeer belangrijk, dat u zich beperkt.

De mens kan veel meer dingen denken dan hem op het ogenblik mogelijk zijn. Maar er zijn hem veel meer dingen mogelijk dan hij waar maakt. Door de nu bestaande mogelijkheden uit te buiten en deze als een geestelijke kracht in de wereld te zenden, brengt hij een onmiddellijke reactiemogelijkheid bij anderen tot stand. Hij brengt verder een harmonie tot stand, niet alleen met geestelijke krachten of met mensen die gelijk denken, maar met alle bestrevingen, handelingen, ja, zelfs met situaties en voorwerpen, die met het streven harmonisch zijn.

Ik wil niet zeggen, dat u zo de wereld kunt veranderen, maar u kunt ongetwijfeld uw eigen bewustzijn en harmonie vergroten in de groep, waartoe u behoort tevens enigszins in die richting mede beïnvloeden.

Deze inleiding samenvattende:

De geestelijke waarden en achtergronden van het wereldgebeuren, zoals het nu bestaat, zijn van zeer groot belang, omdat deze tijd een samenvoeging is van vele verschillende tijdsincarnaties en daarom de mogelijkheid biedt vele problemen uit het verleden tot een oplossing te brengen.

De problemen uit het verleden zullen dus in deze tijd ook herontstaan. De oriëntatie van het ego kan alleen maar zijn op een persoonlijke erkenning van het "ik", van de God in het "ik" en gelijktijdig een erkenning van de grootste harmonische waarde, die er voor het "ik" bestaat met de gemeenschap en die praktisch mogelijk is.

PSYCHISCHE BELEMNERINGEN

Er bestaan wat men noemt vele psychische remmingen en belemmeringen, die het de mens eigenlijk onmogelijk maken om in zijn wereld, zijn milieu of zelfs maar in zichzelf vrede en geluk te vinden. Wat is eigenlijk het belangrijkste punt? Waar komen die dingen vandaan?

Psychische belemmeringen zijn over het algemeen het resultaat van een verkeerde scholing of een verkeerde opvatting. Als iemand altijd wordt geleerd dat hij zijn aanzien naar buiten toe moet tonen, dan zal hij op het ogenblik dat hij dit niet meer kan doen volgens zijn eigen opvattingen (en dat behoeft nog niet eens waar te zijn) doodongelukkig zijn. Hij zal alle pogingen doen om die waardigheid te handhaven ten koste van zichzelf.

Een psychische belemmering kunnen wij ook vaak zien in het onvermogen om de mening van een ander te accepteren. Als je in je jeugd b.v. bent geconfronteerd met een soort gezag dat je in geen geval kunt aanvaarden, dan zul je op den duur alle gezag met het onaanvaardbare associëren.

Het resultaat is, dat je je tegen alle gezag gaat verzetten; en aangezien er gezag moet zijn, probeer je het dan zelf uit te oefenen. Maar daardoor voel je je weer ongelukkig, want je voelt dit gezag ergens aan als een onrecht. Er blijft een verzet bestaan. Zo kun je duizend-en-één voorbeelden aanhalen, waaruit blijkt dat de opvoeding van de mens, zijn scholing, zijn geloof, zijn opvattingen de werkelijke bron zijn van wat wij psychische belemmeringen noemen.

Om een bekend gezegde te variëren: "Psychisch vrij zijn is natuur. Psychische belemmering resultaat van dressuur." En daarmee zitten wij midden in het probleem. Want het is heel erg moeilijk een eenmaal ingewortelde opvatting of gewoonte af te leggen. Je kunt jezelf niet bevrijden van denkbeelden, waarmee je je leven lang bezig bent geweest en heel vaak kun je ook je manier van leven of je milieu niet voldoende veranderen om zo al datgene, wat je tot nu toe heeft gevangen gehouden, eenvoudig terzijde te stellen.

Wat de oplossing van een dergelijk probleem dan moet zijn, is een vraag. Er bestaat n.l. geen vaste oplossing, aangezien een ieder anders reageert en ook het psychisch probleem bij een ieder anders zal liggen.

Als wij een oplossing willen zoeken, ligt die in de eerste plaats in de mogelijkheden van degene, die de belemmeringen heeft.

Nu kun je natuurlijk zeggen: Als je bang bent om te zwemmen, moet iemand je in het water gooien. Maar dat helpt meestal niet. Het maakt alleen het angstsyndroom maar groter en daarmee de psychische remming voor alles wat met water in verband staat eveneens. We moeten dus een aanpassing vinden, waardoor wij iemand een gevoel van zekerheid kunnen geven onder omstandigheden, waarin hij zich normalerwijze niet zeker of gelukkig zou voelen.

Er zijn daarvoor vele hulpmiddelen. Een van de meest gebruikte reddingsboeien is het geloof. Als het mij niet gaat, zoals ik het wens, is het Gods wil. Omdat het Gods wil is, is het een bewijs dat God mij in het bijzonder beproeft en mij dus heeft uitverkoren. Ik heb dus door mijn niet slagen het gezag teruggekregen dat ik eerst verloren dacht te hebben. Onlogisch mag dit misschien klinken, maar het geeft ergens rust, het geeft vrede. En daarin zijn wij toch wel in de eerste plaats geïnteresseerd.

Het oplossen van een probleem, de remming als zodanig, is onmogelijk. Het terzijde stellen van de rem is het in vele gevallen eveneens. Dan moeten wij die rem dus zo hanteren, dat de op zich onaangename disharmonische gevolgen daarvan een verdienste op zichzelf worden.

Iemand, die door een ander met een zweep wordt geslagen, zal het over het algemeen niet erg leuk vinden, of hij moet een bijzonder masochistische instelling hebben. Een flagellant behoeft geen masochist te zijn en toch zal hij in het zichzelf kastijden een verrukking vinden. Waarom? Omdat de waarde, die hij eraan toekent, een andere wordt. En de oorspronkelijk zeer lange titel mij opgegeven: De bevrijdende oplossing van psychische belemmeringen, krijgt dan hier misschien de eerste juiste achtergrond.

De psychische belemmering ontstaat door de associatie van niet reële waarden in het "ik" met reële waarden buiten het "ik". Kennen wij de waardering van anderen - en dit is vaak mogelijk - dan kan de houding tegenover de feiten dezelfde blijven en toch ontstaat er een gevoel van sereniteit en rust.

Een bevrijding kun je dit in zekere zin niet noemen. Werkelijk vrij is geen enkele mens. Een ieder heeft zijn vooroordelen. Er zijn mensen, die zich aan de ene kant werpen op sexuele vrijheid en aan de andere kant voortdurend met een schuldbewustzijn beladen zijn. Er zijn mensen, die zich op de uitbuiting van hun naasten werpen en menen daarmee wel goed te doen, maar gelijktijdig zich doodongelukkig voelen, omdat zij geen andere methode weten om dat goede te bereiken. Er zijn mensen, die een ander doden, omdat ze hem zo graag tot leven zouden wekken; en door die dood even ongelukkig zijn als door het feit dat zij niet kunnen bereiken wat zij wensen.

Begrijp het dus goed. Wat wij moeten wijzigen is niet de praktijk, maar de associatie in het "ik" met de praktijk. Pas wanneer de associatie een andere is geworden (dus in het "ik" de betekenis een andere is geworden), ontstaat er rust. En door die rust zal de belangrijkheid van de psychische belemmering langzaam afnemen.

Er zijn heel veel gevallen bekend, waarbij dergelijke psychische achtergronden zelfs tot lichamelijke defecten hebben geleid. Er zijn heel wat voorbeelden te geven die geclassificeerd staan als reumatiek e.d. welke in feite de uiting zijn van een psychische onrust, een psychische onmogelijkheid.

Nu kun je natuurlijk zeggen: Ik kan dat zo oplossen. Maar dan zou je tot in het diepste denken van de mens moeten kunnen ingrijpen. Je zou als het ware zijn totale wereld in een handomdraaien moeten kunnen veranderen; en dat kan alleen een ingewijde. Als je dat dus niet kunt, moet je zorgen dat de reden, die de reumatiek voortbracht (dus het afstand nemen van b.v. bepaalde verplichtingen in het leven) een andere achtergrond verkrijgt. Ik moet die mens duidelijk maken, dat hij nog veel gemakkelijker die problemen van zich kan afschuiven, indien hij alles aanvaardt en daardoor gezond wordt. En wat zien wij? De zenuwreumatiek, de verlamingsverschijnselen etc. nemen af. Er treedt een verbetering in.

U zult zeggen: Daarmede hebben wij toch niets bereikt. Wel degelijk. We hebben bereikt, dat de mogelijkheden van zo'n mens anders zijn geworden; en dan kan langzaam maar zeker het probleem afsterven. Want een probleem, dat niet belangrijk meer is, kun je zo lang laten rusten, totdat je voldoende feitenmateriaal hebt verworven om het opnieuw en nu in een ander daglicht te beschouwen. Een psychische belemmering komt in feite voort uit het voortdurend bezig zijn - bewust of onderbewust - met hetzelfde probleem.

Ik wil niet te veel in punten spreken, maar ik zou willen stellen, dat je allereerst moet zorgen dat het gewenste aanzien, de gewenste vrijdom van aansprakelijkheid e.d. wordt aanvaard, zonder dat de daarbij gebruikelijke uitingen nog noodzakelijk zijn.

Onverantwoordelijk noemt men dat dan, want daarmede bevestig je een mens in het kwaad. Maar is dat wel waar? Ik maak het een mens mogelijk zich los te maken van het kwaad om het te laten rusten. Wij moeten n.l. niet proberen de fout weg te drukken. Wij moeten proberen die fout door de andere waarden van het leven te laten overwoekeren, tot ze sterft.

In een wereld als de uwe lijkt mij dat vaak moeilijk. Iemand, die b.v. een psychische kwaal heeft opgelopen door de voortdurende navorderingen van de belastingen, kun je waarschijnlijk niet van die navorderingen bevrijden. Je zou hem hoogstens failliet kunnen laten gaan, waardoor hij andere moeilijkheden krijgt en de belastingen wat meer op de achtergrond geraken. En iemand, die zich voortdurend benauwd voelt door de massa's mensen rond hem, kun je misschien wel een hutje op de Mokerhei wijzen, maar door zijn werk moet hij in de buurt wonen, want het heen en weer reizen van de Mokerhei naar b.v. Den Haag of Amsterdam is moeilijk. Dus alweer, wij moeten een andere vorm van isolement mogelijk maken.

Als een mens voelt dat zijn naasten te veel over hem praten, dan moet je hem zover krijgen dat hij er een beetje trots op is. Niet al te veel, maar zo dat hij het als een bewijs ziet dat hij meetelt. Vanaf dat ogenblik ergert hij zich er niet meer aan en doordat de ergernis verdwijnt, zal in vele gevallen een vorm van exhibitionisme, dat ook een psychische kwestie is, verdwijnen.

Wanneer men een happening rond een of ander Lieverdje of mijnentwege rond Johan de Witt wil doen plaatsvinden, dan is deze happening, dit optreden op zichzelf, een protest tegen het niets te betekenen hebben in de wereld.

Deze mensen zullen voortdurend op een bijna krankzinnige wijze die aandacht blijven opeisen, omdat zij op een andere wijze zich niet erkend weten. Maar in die mensen kan er iets aanwezig zijn dat wel degelijk de mogelijkheid tot erkenning met zich brengt. Dan moet je niet optreden tegen de happening, want dan happened er nog meer, maar je moet trachten de goede aspecten, welke die mensen bezitten - hoe weinig het er misschien ook zijn - algemene erkenning te verschaffen. Het resultaat zal zijn dat ze ineens uitgehappened zijn.

In de moderne maatschappij zien wij dus niet slechts individueel maar zelfs groepsgewijs psychische belemmeringen optreden. Een rem, waardoor de mens zijn wereld niet kan aanvaarden en niet kan verwerken en daardoor komt tot een gedrag en heel vaak ook in een gezondheidstoestand, die nodeloos ongelukkig is. De oplossing heb ik gesuggereerd.

Er bestaat een heel bekend verhaal over een graanveld. Twee boeren. De eerste ploegt, egt en zaait in. De tweede ploegt, egt en gaat voorlopig eerst iets anders doen en begint dan in te zaaien. Het eerste veld - een rijke oogst. Het tweede veld - een arme oogst, omdat het onkruid tijd had op te komen. Wij kunnen het onkruid wel proberen uit te rukken, maar meestal zijn er dan vertakkingen, zoals bij brandnetels, die onder de grond verbindingen hebben (de wortelstokken) welke soms honderden meters lang kunnen zijn.

Zo gaat het met een psychische kwaad ook. Wij kunnen de bron ervan misschien erkennen en wij kunnen die brandnetel een bepaalde functie geven; en die maakt dat de brandnetel muteert. Ze wordt wat anders, b.v. een sierbrandnetel. Maar proberen we haar alleen maar uit te trekken, dan is dat onbegonnen werk, omdat we dan de totale persoonlijkheid moeten aantasten. Waarmee - daarvan ben ik mij bewust - geen direct antwoord is gegeven. Een bevrijdende oplossing is dit niet, maar het is de weg tot bevrijding.

De oplossing van een psychische probleem kun je altijd alleen zelf vinden. Als er een patiënt is die 100 goede psychiaters heeft, dan is hij de 101^e en de enige, die een genezing tot stand kan brengen. Waarom zouden wij dan uitgaan van de idee, dat je zoiets moet genezen? Je moet de mogelijkheid tot genezen scheppen; dat is alles wat je kunt doen.

Je kunt geen mens bevrijden door hem een oplossing aan te bieden, want jouw oplossing is nooit de zijne. Jouw idee van wat goed is, kan volledig in strijd zijn met wat een ander goed acht. Jouw denkbeelden verschillen zover - vooral in hun associaties die vaak niet worden uitgesproken - van de associaties in de ander, dat in vele gevallen een communicatie haast niet mogelijk is. Je moet dus wel terugvallen op het element van zelfwerkzaamheid van de patiënt. En die zelfwerkzaamheid kun je alleen bereiken, indien je een positieve zin weet te geven aan de psychische belemmeringen of remmingen, die hij kent; indien je het hem mogelijk maakt daarin een bepaald doel te zien. Want ligt dat doel binnen de grenzen van het voor de wereld aanvaardbare, dan zal de belangrijkheid van de remming afnemen en zal de relatie met de wereld - die meestal gestoord is als er een psychische remming optreedt - hersteld zijn en daarmee vanzelf een langzame normalisatie van het gevoelsleven: een genezing, waardoor men in de maatschappij past.

Ik kan mij voorstellen dat iemand zegt: Ja, nu heeft u veel gezegd en ten slotte toch nog niets. Mag ik erop wijzen, dat in uw wereld normaal-zijn niet betekent dat u geen psychische remmingen of belemmeringen heeft, of zelfs geen innerlijke toestanden van waanzin kent, maar dat het alleen betekent dat u op een redelijk normale wijze binnen het kader van de maatschappij en van de mensen rond u kunt leven. Het begrip normaal, zo graag gehanteerd, bestaat in feite niet. Of je zou moeten zeggen: Als alle mensen krankzinnig zijn, is de enig normale mens een krankzinnige.

Het zijn allemaal subjectieve waarden. Het zijn maatstaven, die variabel zijn en die eigenlijk niet vanuit de geest, uit het innerlijk optreden. En daarom is het gedrag eigenlijk niet zo belangrijk. Belangrijk is voor de mens de aanpassing. En voor de geest is het belangrijk dat een aanpassing aan de wereld wordt gevonden, waarbinnen ze haar eigen behoefte tot beleving kan bevredigen.

En daarmee heb ik alles gezegd, wat er te zeggen is. Je kunt uitgebreide psychologische verhandelingen gaan houden, waarbij je het droom leven aanstipt, de mogelijkheden van belevings- en arbeidstherapieën en ten slotte kom je geen steek verder. Want het enige waar het om gaat, is de aanpassing. En wanneer een mens denkt, dat hij door God gezonden is om papiertjes van de straat op te rapen en daarbij als vuilnisman een goed figuur slaat, dan is de aanpassing van die mens gelukt.

Wanneer iemand bankdirecteur is of staatsman en hij voelt zich voortdurend schuldig, dan zal hij - al zal de gehele wereld hem misschien in het begin roemen - altijd ergens struikelen. Hij zal mislukken, voor zichzelf en voor de maatschappij. Vandaar mijn raad:

Probeer niet de problemen die u hebt, de psychische belemmeringen en remmingen die u kent, de schuldgevoelens e.d. die in u bestaan weg te nemen. Dat kunt u niet. Voor uzelf niet en voor anderen evenmin. Maar tracht te begrijpen, dat er andere waarden zijn, die belangrijker kunnen zijn. Geef aan datgene, wat u bent en doet, een betekenis die verdergaat dan ze tot nu

© ORDE DER VERDRAAGZAMEN

Sleutels jaargang 11: 1965-1966 - cursus 1 – De actualiteit van de bewustwording

Les 1 – De zin van het gebeuren

toe had en die voor uw innerlijk aanvaardbaar is. Zo brengt u een zekere harmonie tussen uw geestelijk streven en uw stoffelijk bestaan tot stand en tevens een rationalisatie, waardoor u de stoffelijke omstandigheden ook verstandelijk en gevoels-matig kunt blijven aanvaarden.

Definities:

Een psychische belemmering is een vorm van het niet eens zijn met jezelf, waarbij je de wereld de schuld geeft en toch met jezelf geen vrede hebt.

Een bevrijdende oplossing is iets, wat niet bestaat of het moet een oplossing zijn in alcohol.

Een cursus is een reeks lezingen, waarvan de inhoud wordt vastgelegd door degene, die de cursus geeft, maar de waarde ervan wordt bepaald door degene, die ernaar luistert.

Henri.